SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 112. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 13, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го ЧЕРВНЯ 1992. Ч. 112. РІК XCIX.

ВУГЛЕКОПИ ПРОТЕСТУЮТЬ

Київ. — Газета „Файненшал Таймс" інформує у числі з 11-го червня, що вибух на шахті в Краснодоні викликає чимраз більший протест вуглекопів, які заплянували відбути не тільки загальний страйк, але також вислати принаймні 15,000 вуглекопів до Києва, які, страйкуючи перед будинком Верховної Ради України, домагатимуть ся перевірки всієї вугільної індустрії урядовою комісією.

Досі знайдено 70 мертвих тіл, кількадесять робітників перебувають у шпиталях, а доля багатьох взагалі невідома і за ними ведуть розшуки рятівничі групи.

Консультативна Рада Вільних Профспілок України обговорила питання про ставлення до цієї трагедії Президента України і Кабінету Міністрів. Ворожі до України особи ведуть на території катастрофи антиукраїнську кампанію, що, мовляв, ані Леонід Кравчук, ані прем'єр-міністер Вітольд Фокін не цікавляться долею вуглекопів і навіть не склали співчуття потерпілим. Це, очевидно, неправда, бо зараз після катастрофи закордонні агентства Ройтерс і Ассошієйтед Пресс та інші широко інформували не тільки про велику трагедію, але також про співчуття Президента України роднима і обіцянку створити урядову комісію для перевірки причин катастрофи.

Прицілом російських пропагандистів є зросійщені вуглекопи і їхні родини, — пише „Файненшал Таймс". Треба пригадати, пише згадане видання, що ще перед вибухом робітники Донбасу збирались влаштовувати масові демонстрації і страйки. Юрій Болдирев, активний профспілковий діяч, який взагалі не сприяє українській незалежності, заявив кореспондентам, що Донбас домагатиметься регіональної автономії, збільшення платень і соціяльних пільг.

У Львові відбулася пропам'ятна виставка П. Андрусіва

Джерзі Сити, Н.Дж. — Як інформує преса зі Львова, там відбулася у Музеї Етнографії та Художнього Промислу виставка пам'яті широко відомого в ЗСА українського художника Петра Андрусіва. Виставку організували Клюб Греко-Католицької Інтелігенції, Інститут Народознавства Академії Наук України і Музей Етнографії та Художнього Промислу. 24-го березня відбувся у Музеї вечір присвячений пам'яті П. Андрусіва, твори якого в Україні відносно мало знані. Тому на вечорі присутні могли почути вперше аналізу його творчости, що її зробили мистецтвознавці Василь Откович, Роман Яців і Василь Глинчак.

Прочитано також листа від дружини мистця Наталії, що проживає в ЗСА. В цьому листі Н. Андрусів розповідає про сумну долю одної із найвизначніших картин художника — „Хрищення Руси-України". Про старання Митрополита Володимира Стернюка і голови львівського відділу Українського Фонду Культури Емануїла Миська дістати цю картину на постійно до Львова пишуть обширно львівські газети „Ратуша" з датою 31-го березня 1992 року і „Мета". В обох газетах статті прикрашені мистецько виконаною афішею „пам'яті Петра Андрусева" з датами його народження і смерти.

В статтях автори широко обговорюють прохання львів'ян повернути до Львова найбільш цінну для історії картину мистця, виконану на 1000-річчя хрищення України, яка тепер є власністю Митрополита УКЦ С. Сулика.

ДИТЯЧА ПАНТОМІМА

Нюарк, Н.Дж. — Музичне Дошкілля при Українському Музичному Інституті під проводом Марти Шлемкевич-Савицької запрошує на казку-пантоміму „Як Панас на узліссі кізку пас" (за І. Наріжною), яка виконується у неділю, 21-го червня о год. 3-ій по полудні в гімнастичній залі школи св. Івана Хрестителя, Сенфорд авеню в Нюарку, Н.Дж. Тоді ж приймати меться вписи на шкільний 1992/93 рік. Телефон для інформацій (908) 276-3134.

ОСІ ЗВОЛІКАЄ З ПЕРЕДАЧЕЮ ДОКУМЕНТІВ У СПРАВІ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Вашінгтон. — Дейвид Джанстон, кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" інформує у числі з 11-го червня, що бюрократи в Департаменті юстиції ЗСА, а зокрема у Бюрі Спеціяльних інвестигацій (ОСІ), зволікають з передачею документації у справі Івана Дем'янюка, підготовки його процесу, позбавлення громадянства, а головно процедури передання підсудного в руки ізраїльського правосуддя.

Легальну справу передачі американським судівництвом І. Дем'янюка Ізраїлеві і мабуть прихования документів, які надійшли з ССР значно раніше про те, що „Іваном Ґрозним" був Іван Марченко, взявся тепер виясненти апеляційний суд в Синсинаті в Огайо, судді якого хотіли б ще раз докладно переглянути судову справу Дем'янюка, включно з усіма документами і датою їхнього надходження не тільки з СССР, але також з інших країн.

Виглядає, як твердить знову ж таки на підставі документів, зять Дем'янюка, Едвард Нишник, спритні бюрократи з ОСІ поклали „під сукно", не тільки документи про І. Марченка, „щоб не зіпсувати справи видачі і процесу над І. Дем'янюком", але також багато інших доказових зізнань в користь І. Дем'янюка.

Офіційні речники Департаменту юстиції заявляють тепер, що вони, мовляв, цілком не байдуже поставились до вимог суду в Синсиннаті про передачу документів, але департамент хоче опрацювати зміст листа-відповідь на закиди суду про видання І. Дем'янюка в руки ізраїльського правосуддя і поновне відкриття цієї справи в ЗСА. Суд в Синсиннаті хоче покласти край різним спекуляціям і вияснити — знав чи не знав Департамент юстиції і ОСІ про існування І. Марченка і коли були ними отримані у цій справі документи.

Союзівка готується до Дня Батька

Союзівка. — Тут в суботу і неділю, 20-21-го червня, відбудеться восьме з черги святкування Дня Батька.

Розвага для гостей починається повним концертом в суботу увечері відомого ансамблю „Казка" з околиці твердого вугілля північносхідної Пенсильванії, а опісля буде забава. Гратиме оркестра „Звуки Союзівки".

У неділю по полудні буде спеціяльна мистецька програма, в якій виступить добре відоме вокальне тріо „Либідь" з Києва. Ансамбль „Казка" доповнить програму виконанням народних танців.

Ансамбль „Казка" від 1986 року став відомим своїм репертуаром української пісні, танку, музики і сатири. Ансамбль складається переважно з українців другого і третього поколінь з північносхідної Пенсильванії. До ансамблю належать інженери, учителі, банкіри та інші професіоналісти. Вони є горді свого походження і з запалом пропагують його. Ансамбль складається із Павлини Дуди, Сандри Мінарчик, Йосифа Жуковського, Михайла Дуди та Дарії Деревецької. Більшість членів ансамблю виконують дві ролі — співаків та танцюристів. Є також 12 танцюристів. Хореографом ансамблю є Оле на Козак.

Ансамбль „Казка" уже виступав на Союзівці, Українському фестивалі в Ню Джерзі, Севен-Кавнті фестивалі в Пенсильванії, Мюзікфест в Бетлегемі, в Слов'янському фестивалі Пенсильванійського стейтового університету, в Українському фестивалі в Менор джуніор коледжі та в Елліс Айленд парку. Від Стейтової ради мистецтва Пенсильванії та від Повітової комісії Скайкіл ансамбль „Казка" отримав грошеву поміч, щоб студіювати народні танці та ношу Лемківщини.

Цього року в серпні „Казка" виступатиме на Міжнародному фестивалі у Львові, щоб відсвяткувати століття українського поселення в Канаді.

Тріо „Либідь" постало в 1989 році і за три роки стало одним з найпопулярніших жіночих ансамблів в Україні. Часто виступають в радіо та телевізії України. Ансамбль складається із Лідії Михайленко, мистецького керівника групи, Наталії Ятченко, керівника та Валентини Михайлової. Усі мають високу музичну осві-

(Закінчення на стор. 4)

М. Ґорбачов підтримував міжнародний тероризм

Москва. — Як повідомила „Комсомольская Правда", у 1983 році колишній КҐБ заплатив групі палестинських терористів 6 біл. дол. і передав на 18 міл. дол. зброї в обмін за викрадені з музеїв світу твори мистецтва і антикварні цінності. Палестинці передали Москві 10,000 вкрадених предметів загальною вартістю кілька більйонів долярів і дістали запевнення, що ці цінності пролежать у надійному місці 60 років. Три співробітники КҐБ за успішно проведену операцію дістали урядові нагороди. „Комсомольская Правда" повідомляє, що палестинці самі запропонували цю афе ру агентам КҐБ в Лібії.

Документи підтверджують, що про так звану „східну колекцію" знали всі генеральні секретарі ЦК КПСС від Андропова до Ґорбачова. Відомо, що у „східну колекцію" входять ювелірні вироби і старинні монети, але точний їх перелік покищо зберігається в таємниці. На думку експертів, Росія має право привласнити ці цінності, бо до 1988 року Совєтський Союз не підписував міжнародних зобов'язань про повернення вкрадених цінностей їх власникам.

Одночасно зі статтею у „Комсомольской Правде" російське пресове агентство новин ІТАР передало слова голови комісії у справі вивчення партійних архівів Михайла Полторанина про те, що його комісія має незаперечні докази особистої причетности Михайла Ґорбачова до міжнародного тероризму.

„Ми маємо скандальні документи, на яких стоїть підпис Ґорбачова, — заявив М. Полторанін. — З точки зору елементарних моральних норм, це ляпас Нобелівському комітетові, який скомпромітував свою нагороду миру".

Карен Карагезян, пресовий секретар горбачовського Міжнародного фонду соціяльно-економічних і політологічних досліджень, заявив у відповідь, що обі публікації є „очевидною спробою вчинити тиск на Ґорбачова".

Щодо підписів колишнього генерального секретаря на документах, то, за словами пресового секретаря Ґорбачова, „в цьому нема нічого дивного, бо він підписував всі рішення Політбюра".

ДЕМОНСТРАНТИ В ПАНАМІ ПОТУРБУВАЛИ ПРЕЗИДЕНТА ЗСА

Панама. — Засоби масової інформації повідомили, що президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш, їдучи на конференцію у справі охорони природи землі, яка відбуватиметься в Ріо де Жанейро, вирішив відвідати Панаму, країну, якій ЗСА допомогли позбутися диктатури і привернути демократичний устрій, усунувши силою диктатора Норієґу при допомозі американської армії. Він, однак, не сподівався, що прихильники Норієґи, комуністи й інші ліві елементи, зуміють зорганізувати велику антиамериканську демонстрацію, звернену також безпосередньо проти Дж.Буша. Очевидно, винні також панамські поліційні і урядові чинники, які допустили на близьку віддаль демонстрантів до місця виступу Президента ЗСА.

Американські офіційні речники заявили, що, не зважаючи на заколот, вистріли з крісів і вибухи газових бомб, президент Дж. Буш і Перша Лейді Барбара не були поранені, але демонстранти зуміли на якийсь час припинити виступ Президента ЗСА, який все ж таки відбувся пізніше з гострим засудом Бушем лівих і кримінальних елементів, завданням яких є пошкодити панамсько-американським відносинам і демократичній системі в Панамі. Після виступу президент Дж. Буш і супроводжуючі його особи, під ескортою військової поліції переїхали до військової бази на ніч, щоб потім продовжувати лет до Ріо де Жанейро в Бразилії для участи у згаданій конференції.

Ситуація була тим більше небезпечною, що в околиці виступу Президента ЗСА зібралося коло 15,000 панамців, які хотіли послухати виступ Буша і, очевидно, таку велику товпу тяжко контролювати, хоч на місці були озброєні і приготовані для всього можливого поліційні відділи, які, після вибухів сльозоточивих бомб і поодиноких вистрілів з крісів і пістолів, зуміли дати собі раду, „поділивши" товпу на кілька частин.

Витираючи сльози і стріпуючи попіл з убрання, Дж. Буш, в оточенні охоронців, військової американської і панамської поліції, зійшов з трибуни, сів в лімузину і покинув місце зібрання і демонстрації.

Офіційні урядові особи, пояснюючи справу випадку заявили, що стріляли вгору поліцаянти і працівники державної слуби безпеки, щоб відстрашити демонстрантів і звернути увагу присутніх на тисячі присутніх поліціянтів і що, мовляв, ніхто не стріляв в сторону Президента, щоб виконати політичний атентат. Люди з оточення Президента заявили, що зупинка Дж. Буша в Панамі була подумана для того, щоб пригадати панамцям і американському народові про успішну короткотривалу інвазію американських військових частин в Панамі в 1989 році, встановлення там демократичного уряду, що є свого роду успіхом теперішньої Адміністрації.

Президента оглянув його особистий лікар д-р Лі і ствердив, що Дж. Буш почувається зовсім добре і може продовжувати подорож до Бразилії. Теперішні панамські урядові особи, обвинувачують прихильників колишнього диктатора Панами ген. Мануеля Антоніо Норієґу, що це вони спровокували інцидент і за це будуть притягнуті до відповідальности.

У СВІТІ

В СЕРЕДУ, 10-ГО ЧЕРВНЯ, на площі Шахідон в столиці Таджикістану Душанбе знову з'явилися численні пікети активістів Об'єднаного бльоку демократичних сил республіки. Вони вимагають від президента Рагмона Набієва застосувати всі його повноваження і розформувати незаконні збройні групи в Кулябській і Ленінабадській областях, які проводять неоголошену війну проти прихильників політичної опозиції. В ультимативній заяві, надісланій президентові, Об'єднаний бльок демократичних сил Таджикістану підкреслює, що „залишає за собою право використати всі засоби для захисту цілісности республіки, демократичних завоювань і відвернення реставрації комуністично-тоталітарного режиму".

ПРЕДСТАВНИКИ РУМУНСЬКОГО уряду визнали, що всупереч економічним санкціям ООН проти Сербії і Чорногорії Румунія не припинила доставу нафти в ці республіки. Повне дотримання торговельного ембарго завдасть її без того слабкій румунській економіці такої шкоди, від якої вона не скоро підніметься на ноги. Якщо під тиском міжнародної спільноти Румунія буде змушена відмовитися від торгівлі з Сербією і Чорногорією, румунський уряд має намір офіційно звернутися до ООН з проханням відшкодувати економічну шкоду.

КЕРІВНИЦТВО ПАЛЕСТИНСЬКОЇ Визвольної Організації виступило з заявою, в якій припускає, що хтось із французів повідомив про прибуття шефа служби безпеки ПВО Бсейса з Берліну до Парижу і ізраїльська розвідка Мосад негайно скористалася з цього, професійно організувавши вбивство Бсейса.

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЙСЬКОЇ федерації Боріс Єльцин заявив про необхідність створення „справжнього державного кордону Росії" передусім з Естонією, Литвою і Латвією. Єльцин пояснив цей намір проникненням в Росію через прибалтійські країни „агентів розвідки служб інших держав". Російський президент заявив також про необхідність встановлення кордону з Азербайджаном, оскільки ця республіка запровадила „практично безвізовий в'їзд з Ірану і Туреччини".

ВПЕРШЕ ЗА 23 РОКИ ПРАВЛІННЯ лібійський диктатор Муаммар Каддафі став об'єктом критики всередині країни. Тріпольська тижнева газета „Джамагірія" в двох числах підряд, 9-го і 10-го червня, вмістила матеріяли, які заклинають Каддафі керуватися не інтересами „абстрактної арабської єдности", а власними, лібійськими, навіть якщо для цього треба піти на співробітництво „з самими жидами". Газета пропонує, щоб Лібія закрила свої кордони з арабськими країнами і відкрила їх для китайців, індійців, бельгійців і італійців. Деякі спостерігачі припускають, що ця критика була інсценована Каддафі.

НА ОСТАННІЙ ПРЕСОВІЙ конференції в міністерстві закордонних справ Росії йшлося про те, що корупція проникла в органи влади і правоохоронну ділянку, в структури, що здійснюють приватизацію, конверсію, експертно-імпортні операції. Згідно з даними міністерства, в Росії тепер діє 2,600 організованих злочинних груп, з яких 485 мають корумповані зв'язки, „а 100 груп — „прикриття" в органах влади. Відомо також, що 250 місцевих представників влади поєднують головну працю з бізнесом, хоч це заборонено законом.

ТРИ АБО ЧОТИРИ мандати дістане у висліді виборів до ізраїльського парляменту створена в лютому політична партія „Так", яка об'єднує в своїх рядах вихідців з колишніх совєтських республік. Юлій Кошаровський, один з лідерів „Так", заявив в інтерв'ю японській газеті „Асаґі", що партію підтримує 9 відсотків ізраїльських виборців, загалом приблизно 300,000 осіб. „Так" переважно займається проблемами влаштування нових еміґрантів.

В АМЕРИЦІ

НАМАГАЮЧИСЬ ЗАХИСТИТИ себе від критики на всесвітній конференції з проблем довкілля, що проходить у Ріо-де-Жанейро, Білий Дім виступив з роз'ясненнями своєї позиції. Справа в тому, що Уряд ЗСА не має наміру підписувати договір про захист всесвітньої фльори і фавни, а також про зменшення викидів вуглекислого газу не тому, що він не хоче боротися з занечищенням довкілля. Навпаки, Адміністрація ЗСА неодноразово висловлювала згоду вирішувати ці проблеми. Американський Уряд не має наміру підписувати договір, який не в стані виконати. Представник Білого Дому критикував неназваних голів держав Заходу, які готові поставити свій підпис під міжнародним документом, не думаючи про персональну відповідальність. Таке становище, з точки зору Білого Дому, несерйозне і носить чисто пропагандивний політичний характер.

ВИСТУПАЮЧИ В ІНДІЯНАПОЛІСІ на конференції баптистів американського Півдня, віцепрезидент ЗСА Ден Квейл знову накинувся на ліберальну еліту Америки, яка висміює такі традиційні вартості, як родина, релігія і патріотизм. „Зміни, які мали місце в нашій культурі за останні десятиліття, створили в нашій країні культурний розрив, — сказав віцепрезидент. — Розрив цей настільки великий, що іноді здається, ніби у нас дві культури: культура еліти і наша з вами культура". Як підкреслює кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Андрю Розентол, Д. Квейл почав порушувати у своїх виступах теми, які притягнули виборців до Роналда Регена в 1980 році і до Джорджа Буша в 1988 році: „родина, віра, прапор, правопорядок і американські традиції".

ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИЙ банк ЗСА має намір надати Росії кредит у розмірі 1 біл. дол. для купівлі сучасного обладнання для нафтової і газової промисловости. Про це повідомив, виступаючи у вівторок, 9-го червня, перед групою американських промисловців, асистент секретаря департаменту енергетики ЗСА Джеймс Рендорф. Він підкреслив, що остаточні деталі будуть обговорюватися під час державної візити у Вашінгтоні президента Боріса Єльцина.

Чи „втікачі від радіяції" знайдуть зрозуміння в Ріо?

Джерзі Сити, Н.Дж. (О. Кузьмович).— Саме в час шостої сумної річниці атомової катастрофи в Чорнобилі, в Ню Йорку перебували два молоді представники міста Житомир в Україні, для яких це, що сталося перед шостю роками зовсім не втратило актуальности, а навпаки, наслідки набирають на силі, а радіяція довкілля в Житомирі впливає на всіх мешканців постійно та буде ще найбільшим ворогом довгі роки.



В. Мельничук і В. Косенко в редакції „Свободи".

Віталій Мельничук, колишній посадник Житомира, а тепер народний депутат до Верховної Ради України, і Валерій Косенко, журналіст, редактор міжнародного журналу „Чорнобильські заложники", який виходить в Житомирі українською та англійською мовами, приїхали до ЗСА, щоб представити американським членам Уряду та активістам екології трагічну ситуацію населення Житомирщини і вплинути, щоб „втікачі від радіяції" стали світовою темою і вирою.

В останній день перед поворотом домів обидва активісти вступили в товаристві Божени Ольшанівської до редакції „Свободи", щоб дещо розповісти про свої старання, щоб питання таких втікачів набрало світового статутусу та було темою нарад світової конференції в Ріо-де-Жанейро у справах екології.

Вони передали відповідний короткий меморандум, який заготовили разом із представниками округи Чубу в Японії, Йоко Шумія, що вже довший час активно допомагає в Житомирській області рятувати жертви радіяції. В меморандумі є три точки: дати статус „втікачів від радіяції" усім тим, що живуть в радіоактивних зонах, допомогти їм у переселенні та дати лікарську допомогу всім тим, що хворіють в наслідок радіяції.

І тут наші гості з великим жалем ствердили, що досі світ виказує наявну неспраедливість у відношенні до жертв Чорнобиля, коли взяти до уваги інші міжнарод-

Закінчення зі стор. 3

ФЕСТИВАЛЬ В ЙОНКЕРСІ

Йонкерс, Н.Й. — Тут від п'ятниці, 19-го червня до неділі, 21-го проходитиме Український Церковний Фестиваль. В програмі — виступи танцювального ансамблю з Едмонтону „Вольтя", Олександра Гаркавого та Ярослава Гнатюка з України, Олі Ходоби-Фриз із Асторії, Н.Й., та трьох груп з Йонкерсу — танцювального ансамблю „Чайка", хору „Світанок" та оркестри „Ватра". Вступ вільний. Години проведення фестивалю: у п'ятницю — від 6-10-ої вечора, у суботу — від 12-ої дня до 10-ої вечора та у неділю — від 12-ої дня до 7-ої вечора. За додатковими інформаціями слід телефонувати на число (914) 963-0209.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до четверга, 11-го червня 11,190 чеків-дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

297,972.73

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year*— $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Похмурий образ економіки Росії

Авторитетне пресове аґенство „Ассошіейтед Пресс" проголосила цікаву вістку, про звідомлення, що його Центральна розвідча аґенція та ще й розвідка Департаменту оборони пред'явили Конґресові про економіку Росії. У заголовку до тієї вістки говориться тільки про Росію, у першому реченні вістки кажеться про „Росію й інші колишні совєтські республіки", але далі мова тільки про Росію і нема згадки про Україну чи будь-яку іншу колишню „ совєтську республіку". Звіт американської військової розвідки — надзвичайно песимістичний. Говориться про невдачу дотеперішньої реформи економіки з переходом на вільний ринок, — про дальшу харчову кризу та зріст безробіття. Подається також різні подробиці про сучасний збройний стан Росії, — про значне зменшення видатків на збросння у порівнянні з епохою перед розвалом імперії, про стан гарматної зброї і танків і ракет та про існування все ще 5,000 до 10,000 внутрішніх наземних баз з із 8—10 мільйонами робітників. Кінчається та вістка песимістичним передбаченням, що економічна реформа в Росії триватиме 10 років.

Читаючи цю вістку в американській пресі, зринають різні рефлексії. Перш за все — американські журналісти завжди ще, говорячи про Росію додають "інші колишні совєтські республіки". Ми нарікаємо, що російський політичний світ і широкі кола російського суспільства не всилі привикнути до думки, що нема вже Совєтського Союзу та що особливо відірвалася колишня „Малоросія". Західньому світові теж минуле плутається з сучасним. До речі, подібне діється з відношенням до Балкану. Все ще можна вичитати, що в Юґославії йде затяжна „громадянська війна", а то й навіть, що „Юґославія бомбардує столицю Боснії Загреб". Утотожнюючи ситуацією в Росії з ситуацією в Україні — навіть поважні й совісні американські пресові аґенства й окремі журналісти сіють фальшиві інформації.

Для нас, українців у діяспорі, найприкріше те, що не маємо авторитетних інформацій про стан економіки в Україні. Ми привикли, що тут, в Америці, раз-у-раз проголошується прерізні статистичні дані — про загальний державний прибуток, про щораз інший стан безробіття і про число затруднених, про гуртовий і деталічний продаж у „супермаркетах" та департаментових крамницях, про будівельний рік, про спадок чи підвишку цін на нерухомості. Про все таке і тим подібне в Україні — нічичирк.

І хоч газети з України приходять до Ню Йорку за яких 10 днів — у них теж ніколи про це нема згадки. Тільки від туристів знаємо, що в Києві нема вже черг перед крамницями і, що тамошня харчова ситуація краща, як була півроку тому. Дивуємося, коли чуємо, що у Львові гірше і що люди зі Західньої України їздять масово до Польщі за закупами.

Знаємо, що в Україні всі власники засівної площі — засіяли її та просять Господа, щоб дав добрі жнива. Чули ми, що в Росії цього не зроблено і тому звідомлення Центральної Розвідчої Аґенції заслуговує на довір'я. Нас це не тішить. В інтересі України лежить, щоб у Росії панував спокій і щоб там не було по містах заворушень та не було причини для зросту опозиції проти демократичного курсу політики Боріса Єльцина. Тому доброю була перехоплена деякими українськими аматорами вістка на коротких радіохвилях, що місто Москва підписало з Урядом України договір про економічну й культурну співпрацю. Ситий сусід куди безпечніший, як сусід голодний. Хоч американська розвідка втішається доброю думкою — вона не досконала. Пригадаймо, що збройний напад Іраку на Кувайт заскочив Америку, як велика несподіванка. Треба прислухатися до всіх вісток із Сходу Европи, але зберігати обережний підхід і не захоплюватися ані не панікувати. Коли йдеться про Україну, то є куди більше причин до оптимізму, як песимізму, і це куди важливіше, як будь-який рапорт.

Михайло Горинь сказав, що: „Все ж таки наш віз хоч і скрипить, але на місці не стоїть і рухається вперед — і ми йому віримо та радіємо".

АВСТРІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ затримала трьох громадян Чехо-Словаччини, в яких виявлено 3 кілограми урану в гранулах. За останній тиждень це вже другий арешт контрабандистів, які переправляли радіоактивні речовини. У першому випадку затримано семеро осіб — австрійця, двох чехів і чотирьох мадярів. Взірці вилученого урану тепер перебувають на експертизі в Інституті ядерних досліджень поблизу Відня.

Раїса Руденко

ТРАВНЕВИЙ КИЇВ

II

Але головною мірою ситуація в Україні залежить від цьогорічного урожаю, який треба не лише виростити, але й зуміти зібрати та зберегти. Тому кмітливіші селяни вже нині дбають про це. Скажімо, в Троїцькому районі на Луганщині одна з французьких фірм розпочинає будівництво комплексу для збереження збіжжя. Державні елеватори стоять порожні, нині вони стають непотрібними, бо зерно залишиться в колгоспах чи у фермерів, отже їм треба мати свої власні елеватори. Потрібні також фабрики для переробки помідорів, ягід та садових плодів. То тут, то там виявляються нові „дірки", які доводиться латати на ходу і поволі рухатися вперед.

Політична ситуація трохи врівноважилася, однак відчувається, що нова хвиля ось-ось може розбурхати народні маси. Для цього є дві причини: перша — бездіяльність і безпорадність Кабінету Міністрів, друга — така ж бездіяльність Служби національної Безпеки України (СНБУ). Навіть генеральний прокурор України Віктор Шишкін публічно звинуватив СНБУ в тому, що вона не захищала інтереси України в Криму. Хоч Верховна Рада України і наділила Верховну Раду Криму повноваженнями видавати свої закони, але цілий ряд параграфів закону про референдум у Криму суперечить Конституції України. Однак СНБУ зіґнорувала цей факт. На думку В. Шишкіна, за події у Криму доведеться притягти до відповідальности ряд осіб, які закликали до порушення територіяльної цілісности України, але, знову ж таки, СНБУ нічого в цьому напрямку не зробила. А коли представники влади чи органи прокуратури зверталися з приводу гарячих подій, то працівники СНБУ знали лише те, про що повідомлялося в пресі. У зв'язку з цим генеральний прокурор зробив сенсаційне повідомлення: для фінансування СНБУ на цей рік виділено 13 більйонів карбованців, а на органи прокуратури лише 1 більйон, 700,000. Вперше публічно названо розміри фінансування цих служб, що не пройшло повз увагу населення, отож політичного застою не передбачається.

З'явилося ще одне сенсаційне повідомлення, правда, стосується воно колишнього СССР. Якось ще у дні президенства Міхаїла Ґорбачова, газети повідомили, що після однієї з розмов Єльцина і Ґорбачова, — а це було 21-го грудня 1991 року, — Єльцин вийшов не лише стурбованим, а виглядав буквально приголомшеним.

Ніхто так і не довідався, про що тоді розмовляли Єльцин і Ґорбачов. Але згодом, частково, під час слідства над учасниками державного заколоту, сумнозвісними ґекачепістами (від російського: Ґосударственний Комітєт Чрєзвичайних Полномочій), частково з інших засекречених джерел стало відомо, що в СССР є мільйони „зайвих" людей. Офіційно вважалося, що в СССР є 280,000.000 населення, а насправді там 400 ,000.000. Стає зрозумілим, чому не вистачає продуктів, яких СССР закуповував з розрахунку на душу населення. А якщо цих душ на 123 мільйони більше? Під час перепису населення не врахували мешканців тих засекречених міст, які не позначені на картах, і де живуть люди, що працюють на космічних, стартових майданах або секретних військових заводах, хемічних, а також атомових об'єктах. Цілі міста і села не враховувалися під час переписів, не брали участи у голосуванні, але постачалися усім необхідним за допомогою секретних військових частин. Першим опублікував цю інформацію журнал „Огоньок" в ч. 14—15. Там названо число 123 мільйони 370 тисяч неврахованих людей. Нині багато хто згадує таємне місто Армазас-16, де живуть атомники. А цих Армазасів насправді не 16, а 27 і в кожному понад 100,000 населення.

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Р. Рибак

ПРО ГРОШІ ТА...ЩАСТЯ

Ось пригадався мені епізод ще з хлоп'ячих років у школі під час перерви. Мій товариш — Івась — тоді поспитав мене, що я відповів би, коли б наприклад, хтось, що міг би мене всім обдарувати, запитався мене, чого я собі найбільше бажаю? У тому часі я був завзятим філателістом, тому я й без надуми відповів: „Поштові марки"... Івась глянув на мене прижмуреним оком, а відтак серйозно заявив: „Я особисто бажав би дістати гроші, бо за них можу купити що захочу."... Досьогодні закарбувалося у моїй пам'яті це просте означення функцій грошей як посередника в обміні економічними добрами... Івась матеріяльно осягнув своє, одначе невідомо чи гроші дали йому повне щастя. Загальновідоме, що гроші можуть купити щастя, яке встановлює стиль життя. А що, коли відчуття щастя вимагає більше ніж лише стиль життя?... А що, коли щастям є добре здоров'я, вдоволення працею, гармонійне родинне життя?...

Наше життя дає нагоду пізнати істину, що гроші — це не остаточна ціль, а тільки засіб осягнути вдоволення. Але не забуваймо, що гроші кидають теж глибоку тінь на спокійне життя. Гляньмо на багачів. Вони добровільно замикаються неначе птахи в клітку, втрачаючи елементарну свободу вільної людини, бо за кожним їхнім кроком слідкує власна служба безпеки. Але і вільна людина абсолютне не є вільна, бо брак гроша може стати причиною викликання душевного пригноблення і мізерного буття. І якраз у такому випадку гроші уможливлюють звільнення з убожества, і дають нагоду погоні за щастям.

Коли ж людина має надвишку гроша у виді ощадностей то може собі дозволити вирішувати те, що давало б щастя. І тут не треба далеко за тим шукати. Людина може відчути втіху у розвазі, купні забавок внучатам, у набутті нових рослин чи насіння для городу, у подарунках родині і близьким, а головно нині у поданні помічної руки потребуючим на батьківщині. Гроші можуть теж придатись на переходовий час, коли шукати за працею чи іти до до школи, щоб покращати свою професію і т. п. Та жалко, що за гроші не можна купити ані здібностей ані таланту. І коли гроші не можуть ґарантувати закупівлі доброго здоров'я, то майже неможливо бути здоровим без грошей, на що вказує статистичне співвідношення поміж убогістю, а поганим здоров'ям.

Подумаймо скільки людей відчуває пекучий брак необхідних речей нормального життя або можливости покращати свою долю фаховим вишколом. Гроші не мусять їх вповні вдоволити, однак, вони можуть дати їм шансу стати щасливішими. Самі ж гроші — це мертва істота, яку оживляє своєю дією людина, себто основною господаркою плянування. При тій нагоді пригадаймо скільки випадків описувано у часописах, коли, скажімо, люди, що виграли були мільйони на льотерії більше видали ніж виграли. Виходить, що ті вибранці щасливої долі виявили себе нездібними адмініструвати ресурсами, які „впали з неба" як „щось за ніщо"... і замість довгого щасливого життя прийшов початок кінця!

Але будьмо об'єктивними, бо теж є люди, які стараються з усіх сил жити чесно і працювати у поті чола, неспроможні фінансово існувати, бо постійні невдачі прямо не дозволяють їм стати на власні ноги і тому осягнення щастя — це недосяжна мрія.

Говорім, що хочемо, одначе сьогоднішня дійсність уже значно підкопує почуття щастя, скажімо, наших сеньйорів. Вони ж роками працювали і старались відкласти гріш, щоб ущасливити собі емеритне життя, коли ані годинник ані доляр не диктують, що робити. Багато сеньйорів розуміло, що гроші — це неначе б одобрувач. Скиньте у непорушну купу — і з нього ніякого хісна, а розпростерти його довкруги допоможе рослинам розвиватись. І щоб гроші не лежали бездільно сеньйори робили інвестиції, щоб відсотки з вкладеного капіталу запевнювали дохід на життя. Найпевнішою і найменш складовою фінансовою інституцією був банк, а головно довір'я щадника... І що сталось?... Сталось те, що незаперечне твердження „певне як у банку" захиталось, бо багато банків у своєму існуванні стали непевними. У парі з тим доходи з інвестицій постійно меншають і меншають, бо відсотки (без вини банку) постійно маліють і маліють. У висліді ціле колишнє плянування забезпечення старости виявилось не дуже щасливим; доходи зменшаються, а розходи більшають, бо виглядає, що хто тільки може підвищує ціни на найконечніші речі першої потреби. Тому і сеньйори відчувають щораз сильніший брак гроша на прожиток... Але сам брак гроша має теж свій позитив, бо, скажімо, у бизнесі є причиною усієї організаційної співпраці!

Живемо у Америці, яка має більше можливостей ніж будь-яка інша країна у світі і цікаво, що саме тут написано теж більше книжок як знайти щастя. Між іншим Бенджамін Френклін (1706—90) звернув увагу на це, що американська конституція не ґарантує щастя, а тільки погоню за ним. І щоб щастя спіймати приходиться це робити кожному самому.

Можна б погоджуватись з поглядом, що залежно від індивідуальности людини та обставин гріш — це тільки засіб, що створює частин не матеріяльне щастя, яке щойно у злуці з духовним вдоволенням може дати повне почуття щастя.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про національну символіку

До редакції потелефонувала давня добра знайома: „Я маю вістку, що вам буде дуже цікава і приємна. Саме дістала листа від сестрінки з Варшави. Описує відвідини президента Кравчука в Бельведері, коли цілий уряд Польщі та його дипломатичний збір сто яв наструнко, як грали український гимн, і як на шляху до цього ж Бельведеру всі вулиці були прибрані синьо-жовтими прапорами. Чи ви сподівалися, що щось подібне буде можливе, ще перед кількома роками, як писали про переслідування поляками вас — студентів у Варшаві?"

Ні, напевно ніхто із нас, хто ще добре пам'ятає польське панування у Галичині, такого пережити не сподівався.

„Ще не вмерла... в Бельведері" — ось заголовок статті в „Нашому слові", яке появляється у Варшаві, де в числі за 31-го травня інформують про підписання польсько-українського трактату.

Значить, усе це правда і ці прапори і національний гимн і слова президента Кравчука, що „в історичному, прогнозному напрямку ми маємо бути разом з Польщею — і в европейських і в світових ділах".

1992 рік багато змінив у наших поглядах на недрузів і друзів на це, що добре для України, як незалежної держави, а що було добре для народу, який боровся за свої права довгі роки.

Як це все зрозуміти, як „переставити" свій спосіб мислення, як нам закинути давні анімозії, які ми мали довгими роками, ще й до того оправдано? Не легко забути про те, що залишилося в історії України назавжди: про арешти, процеси, про пацифікацію і про Березу Картуську...

І правдоподібно не легко забути українським селянам з Лемківщини насильне виселення з рідних хат і довгі роки переслідування на чужих землях.

Але політичний розум підказує інакше і може першому Президентові України легше давати такі заяви, коли він тепер киянин.

Ми, однак, завважуємо, що останні декілька років поробили великі зміни в поглядах на сусідів чи давніх політичних ворогів. З одними нам тепер „подорозі" — а з іншими — ні і це треба приняти тверезо і без чуттєвости та сантиментів, які в нашому народі так часто беруть верх. Зі здобуттям державности ми мусимо навчитися усі думати по-державному і вибирати, що найкраще в даному моменті для молодої незалежної України. Отже приходиться чимскоріше забувати давні анімозії і поставити розумну політичну думку перед сантиментами.

Тут, проте нам видається, що треба забути про сантименти в загальному, бо вже найвищий час перейти на будень і забратися до дуже важкої, але конкретної праці. Добре, ми радіємо, що наші прапори, замаяли в Польщі, в Ню Йорку у Вашінґтоні, ми захоплюємося, що вони вкінці повівають на рівні із усіми іншими прапорами світу. Це безумовно гарне і для ока і для почувань, це викликає у нас сльози зворушення але... чи не час вже закинути евфорію національної символіки і перейти усім нам до конкретного діла?

Національна символіка незвичайно важлива, гідна найвищої пошани і гордости, але її треба зберігати на урочисті моменти, адже крім них є ще і звичайне життя.

О-КА

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Мадярщини Йожеф Антал спробував позбавити постів керівників державного радіо і телевізії, посилаючись на закон 1974 року, однак Конституційний суд визнав і цей закон, і рішення прем'єра неконституційними. Тим часом парляментарний комітет в питаннях культури погодився з прем'єром і підтвердив, що голова радіокомітету Чаба Гомбер і президент державної телевізії Елемар Ганкіс не відповідають своїм постам. Ганкіса обвинувачують у тому, що під його керівництвом телевізійні екрани „наводнилися реклямою західніх авт і гігієнічних тампонів".

Оксана Сновидович-Мазяр

НЕВІЛЬНИК ЛАСТІВЧИНОГО ГНІЗДА

Мабуть, тут нема мешканця, який би хоч один раз в житті не пошукував за власним кубельцем — хатою. Таке щастя випало й на мою долю. Щастя в повному розумінні слова, бо те, що ти вибираєш — відповідає твоєму ґустові, що серцю миле й для своєї приємности, бо в Україні, на жаль, люди позбавлені покищо вибирати, мешкають жартома сказано „італійськими сім'ями" — подекуди тричотири ґенерації в малесеньких „кліточках"-кімнатках і вдячні долі й за такі „блага", бо помешкальні площі катастрофічно не вистачає. Коли думками повертаюся в недалеке минуле, то в уяві постають багатоповерхові державні будинки-вулики з незліченою кількістю віконець, ніби соти рамки, але життя там не мед...

Власне, кожна жива істота пошукує приватного місця, а особливо це бачиш весною, коли мандруєш рівнесенькими дорогами-стрілами, що плавно переносять з однієї околиці до другої, поміж зеленіючими левадами фарм поміж квітуючим царством азалій та рододенронів. Весна — чарівна, оновлююча, юна пора року, повна життєвих сил і молодечого чару. Вдихаєш цей букет весняних пахощів, мов коштуєш келех старого, найкращого вина з дивної пивниці природи — вистояного і здорового. Святкує душа, бо як можна не втішатися, коли споглядаєш на оновлену і найправдивішу красу. Лише вслухайтеся як закликає наречену сивий канадський гусак, або як шелестять ніжні пелюстки японської вишні. Так буває лише на весні, тоді коли минають довгі марудні ночі, коли Пані Весна навстіж гостинно відчиняє вікна у небесній домівці, й закликає всіх зайнятися порядкуванням — від найменшого до найбільшого.

...З-під дахівки блискавкою шуганула наполохана пташка. Гострі серпи-крила, два довгі, мов смички скрипки, пір'я хвоста, нагадували стрілу, що зірвалася з туґої тятиви невидимого лука. „Мабуть гніздо"! — майнула швидка думка — „але чиє"? — наздогнала її інша. В Україні не було б сумніву чиє гніздечко притулилося до дерев'яної балки — звичайно, ластівчине. Господарські будівлі — їх улюблені місця. Лише зблизька можна було розгледіти напівовальний глиняний „кошичок", плетений з малесеньких шматочків-цеглинок, які пташка так старанно виліплює з вогкої глини. Вона добре замаскувала його — цегловий колір старого будинку колишньої фарми надійно ховав цю пташину фортецю від цікавого погляду...

Маленька втікачка стурбовано, попискуючи, кружляла навколо свого „володіння", та згодом, відчувши, що загроза минула — вмостилася на дроті й почала зірко слідкувати за непрошеними гостями. Щоб даремно не турбувати господиню, трохи відступили й помандрували вздовж польової доріжки, що ховалася у соковитій отаві. Запанував спокій. Та не надовго. Раптовий шум, що переходив у найтонший вереск пташиної юрби, ніби гостре лезо розкраяв навпіл мирну пісню травневого дня. Спочатку їх було горстка, та за лічені хвилини птахів стало так багато, що здавалося ніби злетілися на клич тривоги з цілої околиці. Птахи метушилися, войовниче настовбурчували пір'я та безстрашно кидалися під дахівку, де було гніздечко. Думки випереджували одна одну, але не давали відповіді — що так могло розтривожити ластівок?

Трапилася цікава річ. Скориставшись хвилевою відсутністю господарів, до ластівничого кубельця вдерся жовторотий горобець. Власне він був молоденьким і недосвідченим, бо „старі" горобці знають, що означало б задиратися з ластів'ячою громадою. Те, що діялося довколо — ще більше змішало зухвальця. Спочатку він ще намагався відбиватися від атакування, але згодом. лише глибше втискався в тісне гніздо, бо це єдине, що хоч трошки боронило перед влучними нападами ластівок. Нерозумне гороб'я гадало, що дуже легко стане власником чудового гніздечка, а тому вперто продовжувало в ньому сидіти. Але й ластівки не відступали — мужньо боронили „своє". Минуло досить часу, а поєдинок поміж птахами не закінчувався. Натрапила „коса на камінь". Шум не втихав і кінця не було б видно, як би не „винахідливість" однієї з ластівок, вона блискавкою метнулася до калюжі, кілька разів колупнула дзьобиком м'який ґрунт, спритно скатуляла глиняний м'ячик і так само швидко підлетіла до гнізда. Ластівки дуже вправні будівельники. Свої гнізда ліплять швидко і надійно, а тому любо було дивитися як працює цей маленький крилатий муляр. Її приклад наслідували інші ластівки. Цікаво зазначити, що ластівки дуже кмітливі й скоро орієнтуються у ситуаціях. Це я знала, але щоб були настільки затятими й безжалісними до зайд — справді вразило.

...Підхопившись на крила вони швидко курсували поміж землею та гніздом, ретельно замуровували його отвір. Закінчивши роботу, почали розлітатися незадоволено попискуючи, проте горді зі своєї перемоги. Кудись поділася й „господарочка". Та це так тільки видалося — вона осиротіло присіла на дротах й сумувала. Що роїлося в її маленькій голівці сказати важко, але сум був очевидцем, бо не полетіла разом з товариством. Що залишалося зробити? Перш за все — вирятувати невільника, який міг би віддати душу у „найгарнішій" могилі, похований заживо. Не можна було гаяти часу!. Не руйнуючи гнізда звільнили невдаху. „Фур-ррр" — з наїженим, розкуйовдженим пір'ям, переляканий до півсмерти горобчисько дременув з останніх сил. Наука на все життя — не посягай по те, що не належить тобі.

Ластівки назагал дуже мирні й приятельські птахи, вони здавна селяться біля людських осель. Північно-американські колоністи, радо вітати ластівок, що навесні приносили „вісточку" з батьківщини. Ці крилаті мандрівники здатні долати величезні відстані. Американський орнітолог Вилсон підрахував, що при ластів'ячій рухливості за десять літ кожна з них долає відстань 2,190.000 миль. Поважна цифра! Невибагливих, швидкокрилих ластівок практично зустрінеш усюди. Вони непомітні, коли спокій у їх „родині", але вмить злітаються на клич тривоги — в гурті сила! Один раз у рік збирається велелюдний натовп у славній місцевості Капістрано уКаліфорнії, щоб подивуватися пташинній вірності та відданості, яка з покоління в покоління повертається з далеких доріг до рідних осель. Мир їх маленькому домі!

Ювілей Львівської Політехніки

Як повідомляє проф. Федір Заблоцький, завідувач катедри вищої геодезії та астрономії Львівського Політехнічного Інституту, Львівська Політехніка на другий рік буде відзначувати 150-ліття свого існування. Серед багатьох факультетів Інституту є геодезичний факультет — єдиний в Україні, що готує висококваліфікованих фахівців з основних геодезичних спеціяльностей, а саме: астрономогеодезії, аерофотогеодезії і прикладної геодезії. Підготовку та випуск фахівців ведуть спеціяльні катедри, відповідно: вищої геодезії та астрономії, аерофотогеодезії та прикладної геодезії. Крім цього, на факультеті є дві загальнотехнічні катедри: геодезії і теорії математичного опрацювання геодезичних вимірів.

За останній час геодезичний факультет ЛПІ утвердився не тільки як ведучий з вищої геодезичної освіти, але як і науковий геодезичний центр в Україні. З метою забезпечення геодезичних підприємств та відомств України необхідними фахівцями, факультет веде активну підготову до відкриття спеціялізацій геодезичного профілю, таких як: геоінформаційні системи і технології, космічна геодезія, морська геодезія, міський та земельний кадастер та інші.

Основну ролю відіграє факультет і в розробці геодезичної української термінології. Від кількох років працює авторський колектив для ведення „Словника геодезичних термінів". В цій авторській групі, співголовою якої є проф. Олександер Дорожинський, завідуючий катедрою аерофотогеодезії, (працює без платні) 5 професорів і 12 доцентів. Словник буде невдовзі готовий до друку. Він охоплює всі дисципліни геодезійного профілю: геодезію, картографію, фотограметрію, аерокосмічне знімання, дешифрування знімків, астрономію, гравіметрію, математичну обробку вимірів та ін.

Львівський Політехнічний Інститут хотів би це 150-річчя відзначити окремою науковою конференцією з сучасних проблем геодезії і картографії з широким залученням фахівців з української діяспори. Програма конференції могла б широко відображати сучасний стан та перспективи розвитку світової картографо-геодезичної науки й практики. Ініціятивна група при ПЛІ пропонує виділити в першу чергу два питання: геодезична й картографічна українська термінологія, і проблеми й перспективи розвитку геодезії, картографії й кадастру в Україні.

Питання про організацію конференції знайшло підтримку керівництва Львівської політехніки (ректор проф. Юрій Рудавський), Комісії з геодезії при міністерстві освіти України (проф. Юрій Поліщук, голова), та Головного Управління Геодезії, Картографії й Кадастру України (директор інж. Анатолій Бондар).

Цю наукову конференцію плянується в травні — червні 1993 року, але остаточно дата проведення конференції, її тривалости, програми та ін. з'ясується після одержання зголошень учасників.

Проф. Заблоцький просить до 15-го серпня 1992 року присилати зголошення на нижче подану його приватну, або службову адресу:

Проф. Федір Заблоцький, завідувач катедри вищої геодезії та астрономії Львівського Політехнічного Інституту — службова адреса: 290646, m. L1viv, 13,вул. Миру, 12, ЛПІ, Катедра ВГІА; тел: 39-88-04; приватна адреса: 290007, м. Львів, вул. Гоголя, 12, кв. 4. тел.: 72-68-64.

У зголошенні треба зазначити: фах, місце праці, посаду, тему доповіді чи повідомлення (за бажання), пропозиції щодо програми та організації конференції тощо.

Остаточна програма та запрошення на конференцію будуть надіслані учасникам до 1-го січня 1993 року.

Немає сумніву, що українські інженери в Північній Америці, між якими є поважне число колишніх студентів Львівської політехніки, зроблять усе можливе, щоб цей ювілей 150-ліття нашої найстаршої політехніки пройшов справді величаво. Можемо їм дати також і фінансову допомогу, наприклад, заохочувати до масової участи українських інженерів, колег неукраїнців, а також і загал нашої інтелегенції, які зацікавлені українськими науковими установами, або збирати фонди на оголошення в пропам'ятній книзі з нагоди 150-ліття ювілею.

Українська шкільна молодь Торонто — Шевченкові

В неділю, 8-го березня 1992 року, Шкільна Рада КУК в Торонто у співпраці з Рідними Школами, Курсами Українознавства і цілоденними українськими школами влаштували в залі школи св. Димитрія на Ля Розе вдалий концерт в честь Тараса Шевченка.

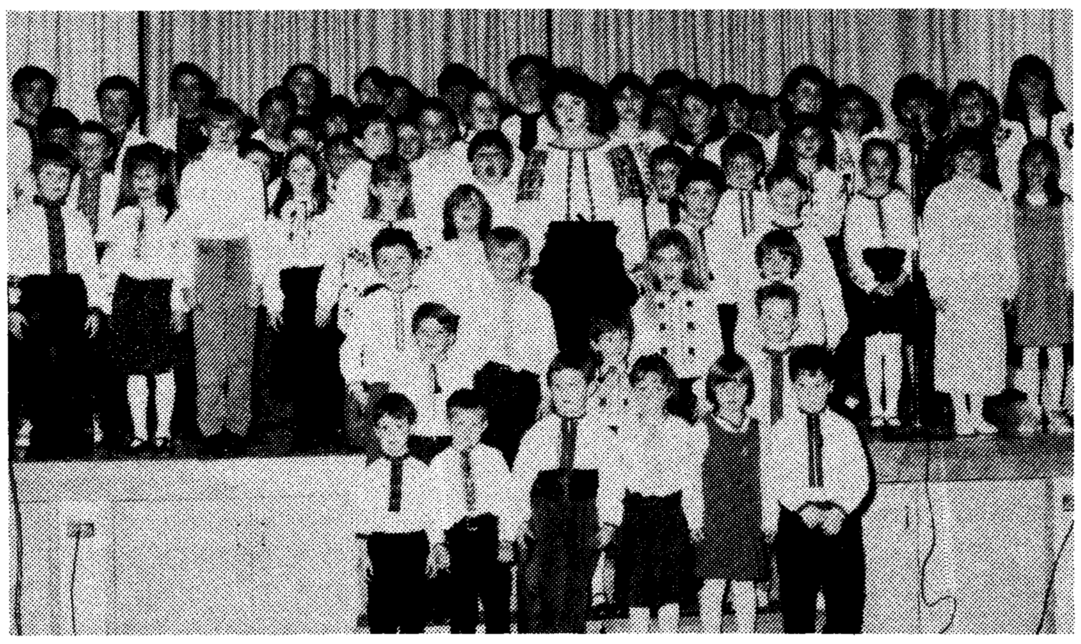
Програму концерту відкрила коротким змістовним словом активна голова Шкільної Ради Люба Зараска, а опісля китицею рож подякувала Сестрі і Дарії Дяковській, учителькам школи св. Димитрія, за великий вклад у підготову до концерту. Учасників і шкільну молодь привітав голова відділу КУК інж. Ярослав Соколик. Пісню „Бандуристе, орле сизий", на слова Т. Шевченка, обробка Я. Орлова, виконав дитячий мішаний хор „Поліфонія" під диригентурою Христини Шевчук і Михайла Богача в музичному супроводі Наталії Чорній. Цей хор виконав також пісні „Од села до села", „Зоре моя вечірняя" та „Заповіт" Т. Шевченка. Хор школи УНО-Захід під мистецьким керівництвом молодої диригентки Іри Дрогобицької гарно відспівав скомпановану нею пісню „За сонцем хмаронька пливе" на слова Шевченка. Тріо Павло Грицина, Мирон Коцур і Тарас Росоха виконали „Калину" — музика також Ірини Дрогобицької. Хорову декламацію „А. О. Козачковському" виконали учні школи ім. Ц. Паліїв, молодший і старший хори.

З декламацією „Мені однаково" виступав учень школи ім. Юрія Липи, а епілог з „Гайдамаків" декламували учні школи ім. св. Йосафата. Хорову декламацію „Катерина" виконали школи ім. Л. Українки і св. Димитрія. Учні школи св. Миколая виконали збірну декламацію „Сон", а декламацію „Н. Костомарову" виконав учень школи ім. Кардинала Сліпого Северин Карлін. Учениця 5 кляси школи св. Димитрія Юлія Криховецька гарно прочитала „Лілею".

Кінчається програма. Сцену заповняють у гарних національних строях двісті молодших й старших учнів українських шкіл та разом з хором „Поліфонія" співають „Як умру". Вся заля слухає стоячи. Ціла програма цьогорічного Шевченківського концерту складалася з монтажу „Тарас Шевченко", укладу Дарії Дяковської, що під знаменитим звуково-електричним освітленням картин з життя Т. Шевченка, яким керував Франко Дяковський із своїм помічником Антоном Фамілеро, створила дуже позитивне враження й настрій. Хоч точок було багато, однак завдяки справній організації концерт тривав тільки дещо понад годину.

Українська шкільна молодь і в цьому році належно віддала честь і поклін Т. Шевченкові. Треба також з приємністю відмітити, що участь української громади в концерті була також великою.

В. Дідюк



Виступає дитячий хор під керівництвом Ірини Дрогобицької (в центрі).

Травневий...

(Закінчення зі стор. 2)

Десь промайнула згадка про Челябинськ-70, а нині з'ясувалося, що таких Челябинськів аж 93. Дороги, що ведуть у ці міста, старанно перекриті. Як правило такі дороги упираються у ворота, на яких значиться, що це якась військова частина. Тільки проїхавши через територію військової частини і після щонайменше двох перевірок — на в'їзді і на виїзді з протилежного боку, — можна було потрапити на дорогу, що веде в таке секретне місто. Мешканці цих міст одягаються відповідно до місцевого клімату, але дуже одноманітно. Харчуються дуже бідно. Трохи ліпше харчуються науковці, керівники та їхні родини. Психічних захворювань тут на 25 відсотків більше, ніж у звичайних містах. Щоправда, число самогубств значно менше. В ці міста можна в'їхати, але виїхати — ніколи! Тому населення цих міст зростає більше, ніж в інших місцях. Аборти і венеричні хвороби трапляються дуже рідко за рахунок високої моралі, притаманній закритому суспільству. Найбільше страждають талановиті діти, оскільки позбавлені змоги розвивати свої таланти чи потрапити на професійну сцену. Так виявилась ще одна жахлива сторінка в історії колишньої імперії.

Будуть іще сенсації. Скажімо про оргії, які влаштовував Янаєв та інші особи з Кремля, головно гекачепісти. Існує навіть фільм знятий Жан-Люком Годаром, який отримав запис оргії протягом двох з половиною годин. Фільм фінансувала кілька великих американських і російських компаній. Ходять чутки, що його придбає той, хто викладе 3 більйони доларів. Знімав ці оргії колишній офіцер КҐБ, який, потрапивши на Захід, попросив політичного притулку. Однак, в нинішні часи Захід не цікавиться працівниками колишнього совєтського КҐБ. Виручило офіцера те, що він повідомив про наявність у нього скандального відеоматеріялу. Кінобізнесмени купили їх у нього за два мільйони доларів. Згаданий офіцер зник, а нині встановлено, що він оселився у Мехіко, де викладає для любителів „секретні прийоми КҐБ".

Чи „втікачі..."

(Закінчення зі стор. 1)

ні акції для великих нещасть. А саме в ділянці небезпеки радіяції або її наявности, так як у Житомирській області, це є питання, які можна вирішити на міжнародному рівні. Тут саме про це говорять точки меморандуму дуже виразно — щоб їх зрозуміти на світовому рівні, та щоб вони дійшли до учасників конференції в Ріо-де-Жанейро.

Якось ми не здавали собі справи і щойно гості з Житомира це наявно представили, що саме їхня область сильно забруднена наслідками радіяції з Чорнобиля і там це дуже поважна проблема. Два роки тому постала там неурядова громадська організація, яка знайшла щирий відгук в Японії і почалася активна співпраця між округою Чубу і Житомирською областю. Ця співпраця є радше допомогою Японії і приходить у формі ліків, спорошкованого молока для дітей і медичної апаратури. Японці збирають також тепер вакцини проти дитячих недуг тому, що з уваги на слабий імунітет дітей в Житомирській області, дитячі недуги зростають. Лікарі з Гірошими, які відвідували Житомирську область ствердили в 1991 році зріст захворювань щитовидних залоз і анемії за останні три роки. Анемія зросла в п'ять разів від 1987 року. Найбільше таких захворювань серед дітей і, як кажуть наші гості, тепер в Україні кожна сьома дитина народжується з якимось дефектом. Це може і є причиною того, що кількість народин в Україні так сильно зменшилася. Як подають наші гості відомі їм добре статистичні дані — безплідність серед жінок збільшилася на 10%, а в лоні матері гине 15% дітей.

Головні причини смертности серед населення Житомирської области, зокрема дітей, — це пренетальна патологія, захворювання органів дихання, серцево-судинних, крови, легенів і ендокринної системи.

Ці захворювання серед населення будуть ще тривати на протязі 40-60 років і тому не можна його залишити безпомічним у вничікуванні смерти. Тут може допомогти переселення в інші вільні від радіяції райони і цього саме хочуть активісти з Житомира осягнути.

Валерій Косенко уважає, що в цілій акції можуть допомогти також журналісти і його часопис „Чорнобильські заложники", але в акції такого масового переселення людей мусить бути справді світова допомога.

Завдяки помочі та співпраці організації Американ ці в Обороні Людських Прав в Україні" в ЗСА, Української Місії при ООН та японських приятелів наші два одержимі рятуванням Житомирської области представники мали можливість в часі перебування у ЗСА мати зустрічі з членами секретаріяту ООН та рядом американських конгресменів і сенаторів. Всюди, де б вони не побували, була прихильна реакція та обіцянки допомоги, щоб виготовлений меморандум був представлений та підтриманий в часі конференції в Ріо-де-Жанейро.

Чи так станеться покаже майбутнє. А тим часом жертви радіяції, що прийшла з Чорнобиля, далі будуть вмирати, оплакувані лише найближчими, а не цілим світом.

РАДІО ТЕГРАНУ повідомило, що в середу, 10-го червня, було страчено четверо іранців, які очолювали масові антиурядові виступи на північному сході країни. Духовний лідер Ірану аятолла Алі Хаменеї заявив, що ці виступи були організовані „замаскованими контревоюційними елементами". При цьому він натякав на опозиційну групу муджагединів, яка дислокується в Іраку.

Вітай, вільна Україно

Комітет американсько-українських та українських ветеранів міста Дітройту і околиць подарував нашій громаді надзвичайно вдалий концерт під цією назвою: „Вітай, вільна Україно". Скоріше неможливо було вклонитись вільній Україні після 1-го грудня через переобтяження різними імпрезами та зустрічами, тому щойно 5-го квітня, хоч і в тому дні відбулися ще дві імпрези), громада чисельно зійшлася до Українського Культурного Центру у Воррені на цей вояцький концерт.

Концерт цей був іншим, ніж загально у нас прийняті. Не було безконечних промов, які втомлюють слухачів, не було чинности, яку надається ювілеям чи річницям, бо зійшлися українці, щоб з радістю, по-родинному привітати цей надзвичайний день, День Свободи.

Сцена була прибрана Тризубом та великим написом в національних кольорах „Вітай, вільна Україно", по боках стояли національні український і американський прапори та комбатантські прапори Товариств УПА УНАрмії та Українсько - Американських Комбатантів Станиці 101.

Відкриття і слово про акт відновлення української держави українською мовою виголосив голова комітету, старшина УПА д-р Богдан Крук-Мелодія, а слово англійською мовою виголосив українсько-американський ветеран Михайло Огродник. Обидві промови зайняли лише десять хвилин, з чою присутні були надзвичайно раді.

М. Огродник, після свого слова, подав до відома, що він очолив Комітет побудови пам'ятника українському воякові, в який об'єдналися всі українські комбатантські організації нашого міста. Цей пам'ятник має бути поставлений на площі при вулиці Раєн у Ворррені поміж УКЦентром і Кредитівкою „Будучність". Проєкт мистця І. Яціва з Канади уже прийнятий і почалася збірка на покриття коштів його виготовлення. В пляні є відкриття цей пам'ятник в наступному році. Закінчив свій виступ салютом вільній Америці і вільній Україні.

З черги прийшла мистецька програма, якою вміло, з гумором проводив голова Комітету д-р Б. Крук.

Мистецький вокальний ансамбль „Троянда" з Торонто, Канада, виконав чотири пісні: „У Карпатах ходить осінь", „Розпрягайте хлопці коні", „Городина" і „Чабан".

„Троянда" — група невеликa: Орися Любинська — кольоратурне сопрано, Лора Прокопович контр-альто і мистецький керівник, Михайло Куррі — піяніст. Краса голосів, професійна досконалість виконання в співзвуці з пережиттям і переданням відчуттям глибини музичних творів дали нагоду слухачам вжитися в духовний світ поетів і композиторів, відчути красу українських пісні.

Відтак слідувало фортепіянове сольо Михайла Куррі на українські мотиви. Піяніст за свою гру здобув золоту медалю, має численні й успішні виступи в різних країнах Америки і Европи.

На закінчення першої частини концерту виступив відомий на американському терені гуморист Зиновий Маринець. Він один з найкращих естрадних гумористів сьогодні у вільному світі, до сліз розважав публіку своїми жартами.

Другу частину розпочала сопрано Анна Маринець, яка виконала пісні „Червона калина", „Спать мені не хочеться" та „Мальви". У досконалому виконанні пісень А. Маринець показала високу клясу свого голосу, як і вокальну техніку.

У слідуючій своїй точці Зиновій Маринець знов розважав своїми по мистецькому переданими жартами, за що присутні нагородили його рясними оплесками.

Цей прекрасний концерт закінчив ансамбль „Троянда" відспіванням пісень „Червона Рута", „Золотоволоська", „Пісня буде поміж нас" і „Україно". У піснях до музики Івасюка контр-альто Лаура Прокопович зворушила неодного із слухачів, передаючи снагу пісні щирою безпосередністю людського почуття, підсилюючи трагізм висловy низькими тонами.

Закінчилася програма піснею „Україно" муз. Тараса Петриненка:

Україно — Україно,
Після далеч і доріг,
Вірне серце Твого сина
Я кладу Тобі до ніг...

...Лиш доти варто в світі жити
Поки живеш і квітнеш Ти!

Слова і музика цієї пісні зворушили кожного з учасників до глибини душі.

Чисельно зібрана громада оваційними оплесками дякувала воякам і усім виконавцям програми. Відспіванням цілою залею американського і українського гимнів закінчено це надзвичайно миле і приємне свято.

М. Кальба

ВИСТУПАЮЧИ У ТЕЛЕВІЗІЙНІЙ програмі Ен-Бі-Сі ,,Тудей", сенатор-республіканець Ричард Лугар вніс пропозицію, щоб Рада Безпеки ООН схвалила застосування військової сили проти Сербії, як це було зроблено у випадку з Іраком. Р. Лугар заявив, що якщо війні у Боснії і Герцеговині не буде покладений кінець, то воєнні дії можуть розповсюдитися на регіони, в яких буде поставлена під загрозу безпека країн-союзниць з НАТО, зокрема Греції. Сенатор заявив, що американські законодавці повинні уповноважити Президента використати збройні сили ЗСА, що входять до складу НАТО, для вирішення кровопролитного конфлікту на Балканах. Р. Лугар вважає, що треба встановити остаточну дату перемир'я, а якщо вона буде знову порушена, вжити ,,значну силу, яка забезпечить швидку перемогу". На думку сенатора, санкції, прийняті проти Югославії, не принесуть плодів і покладати надії на їх ефективність нема сенсу.

Українські народознавці в Гарварді

Український Науковий Інститут Гарвардського університету за короткий час свого існування провів понад 25 наукових конференцій, присвячених українській історії, літературі, економіці, демографії, бібліографії, релігійному життю та багатьом іншим ділянкам. Досі поза його увагою залишалася етнографія і фольклор. На початку квітня ц.р. і цю прогалину було заповнено. Інститут влаштував першу міжнародну конференцію під назвою ,,Про селянське суспільство і народну культуру Східної Европи".

В роботі конференції брало участь понад тридцять науковців із ЗСА, Канади, Західньої та Східньої Европи. Українців на конференції представляв директор Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АНУкраїни Олександер Костюк та працівники цього Інституту: Галина Борисенко, Михайло Селівачов, Марія Гримич, Тамара Булат та редактор народознавчого журналу ,,Родовід" Лідія Лихач. Кожен з них виступив з науковою доповідю або повідомленням.

Перший день конференції (20-го квітня), яку відкрив директор УНІ Григорій Грабович, проходив у формі ,,круглого стола".Це був своєрідний огляд сучасного стану народознавства в Україні та поза її межами.

Дальші два дні (3-го і 4-го квітня) робота конференції проходила у секціях (панелях), присвячених народним віруванням, демонології, календарним обрядам, інструментальній музиці, історії та методам дослідження народної культури, її регіональним особливостям тощо. Майже всі доповіді були побудовані на новому, досі мало відомому матеріялі, здобутому безпосередньо в терені. Доповідачі ілюстрували свої доповіді авдіо та відео-записами, фотографіями і навіть безпосереднім співом.

Із зачитаних доповідей слід відзначити доповідь Билла Нолла про сучасних носіїв фольклорних традицій в Україні, зокрема кобзарів і лірників. Цей молодий американський етномузиколог (головний організатор конференції) кілька місяців досліджував цю тему в Україні і зібрав багатий документальний матеріял, користаючись методами сучасної американської етномузикології.

Кобзарському репертуарові двох сучасних носіїв фольклорних традицій Павлові і Дадії Супрун присвятила свою доповідь Наталія Кононенко з Вірджінії. Клодетт Завада з Монтреалю навела цікаві дані про український жіночий марієнізм в сільському суспільстві. До питання історії і досліджень українських дум з нових аспектів приступила Оксана Грабович. Завідуючий катедрою українського фольклору ім. Гуцуляків в канадському Едмонтоні Богдан Медвідський розглянув взаємини фольклору з культурною історією.

Цікавими були доповіді О. Костюка про сучасний стан і перспективи розвитку народознавства на Україні, Г. Борисенко — про культ мертвих на Україні, М. Гримич — про деструкцію епічних форм в сучасному фольклорі українців. Моя доповідь була присвячена історії дослідження народної культури русинів-українців Східньої Словаччини від найдавніших часів до сучасности.

Приємно відзначити, що українському народознавству присвятили свої доповіді не лише науковці української національности чи українського походження, для яких потяг до коренів свого минулого є певним сентиментом, але й чужинці, для яких українська етнографія і фольклор є справою професіонального зацікавлення. Крім згадуваного вже Билла Нолла були це: Томас Бютлер із Гарвардського університету, Аніта Санде із університету в Ню Гемпшир, Кетті Веннер із Колумбійського університету та інші.

Прозвучали на конференції і доповіді про російське, білоруське, сербське, болгарське та угорське народне мистецтво. Більшість доповідачів підкреслювала пов'язаність фольклору цих народів з українськими традиціями. Значний інтерес в цьому відношенні викликала доповідь перебурзького етномузиколога І. Земцовського про методологічні напрями в петербурзькій етномузикологічній школі.

У жвавій дискусії, яка відбулася після кожної доповіді, обговорювалися актуальні питання сучасного народознавства. Один вечір був присвячений дискусії про реальні можливості архівних і польових досліджень західних вчених в Україні. Народознавці України запевнили своїх західніх колег в тому, що тепер вже ніхто не буде перешкоджати в їх ддослідженнях, хоч треба рахуватися з труднощами у справі харчування, транспорту, нічлігів тощо.

Конференція Українського Гарвардського Наукового Інституту була вагомим внеском в українське народознавство. Це був своєрідний обмін досвідом двох концепцій дослідження народної культури — східної і західньої. Виявилось, що мета цих двох концепцій одна: глибоке і всебічне пізнання культури, створеної протягом багатьох століть. Хотілося б, щоб матеріяли конференції появилися друком не лише по-англійськи (як вони були зачитані), але й по-українськи.

Микола Мушинка

Союзівка...

(Закінчення зі стор. 1)

ту і є лавреатами конкурсів української пісні.

До репертуару ,,Либідь" входять українські пісні, релігійні твори та пісні сучасних українських композиторів. В серпні 1991 року тріо ,,Либідь" виступало на фестивалі в Дофині та на Фольклорамі у Вінніпеґу, Канада. Восени 1991 року тріо виступало на гастролях в Польщі і тієї ж осені стало лавреатом Міжнарод ного конкурсу української пісні.

Як і в минулих роках, заохочується всіх взяти чинну участь у цьому святі, організуючи автобусові поїздки. Ще можна користати із знижених цін на Союзівці. Число телефону Союзівки (914) 626-5641.

ПРЕСОВИЙ ФОНД ,,СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд ,,Свободи" і дитячого журналу ,,Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ПРЕС ФОНД Ч. 24

Ю. Стеценко, Сейнт Джеймс, Н. Й.	50.00
А. Муляк-Яцківський, Лос Анджелес, Ка.	40.00
П. Кирилюк, Сейнт Катерінс, Онт.	20.00
З. Петеш, Чикаґо, Іл.	15.00
М. Вулф, Нептун Сіти, Н. Дж.	15.00
В. Балко, Беллер, Фл.	10.00
В. Білинська-Фуестнер, Трентон, Н.Дж.	10.00
В. Боссий, Голідей, Фл.	10.00
М. Головатий, Кравн, Пойнт, Ін.	10.00
М. Грабовський, Излінґтон, Онт.	10.00
С. Еллис, Даллас, Тк.	10.00
М. Іскало, Амгерст, Н. Й.	10.00
А. Ковблянська, Мангаттен Біч, Ка.	10.00
У. Когутяк, Міссіссауґа, Онт.	10.00
І. Сірик, Чикаґо, Іл.	10.00
І. Верига, Монтреаль, Кв.	5.00
Л. Добровольський, Торонто, Онт.	5.00
Г. Макух, Помона, Ка.	5.00
І. Мовчан, Монтреаль, Кв.	5.00
П. Новак, Чикаґо, Іл.	5.00
Е. Орищук, Монтреаль, Кв.	5.00
М. Нагачівек, Торонто, Онт.	5.00
Д. Томащук, Кензас Ситі, Мо.	5.00
Т. Соболь, Кізвилл, Н. Й.	5.00
С. Шількевич, Трентон, Н. Дж.	5.00
А. Юриняк, Лос Анджелес, Ка.	5.00
Л. Ярош, Ормонд Біч, Фл.	3.00
В. Вацик, Излінґтон, Онт.	2.00
М. Дереш, Виппані, Н.Й.	2.00
М. Левчик, Діпю, Н. Й.	2.00
Н. Филипович, Чикаґо, Іл.	2.00

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК подає до відома, що на літній сезон на Союзівці заплановано такі турніри:

4-5-го липня — УСЦАК-Схід
1-2-го серпня — Подвійні ігри

5-7-го вересня —
= Крайові чемпіонати УСЦАК
10-11-го жовтня — КЛК

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 27-го ЧЕРВНЯ 1992 р.

Гартфорд, Конн. Звичайні річні збори Відділу ч. 277 УНС ім. Ів. Хрестителя о год. 6-ій по пол. в УНДомі при 961 Ветерсфілд авеню, Гартфорд, Конн. На порядку: відкриття, вшанування померлих членів, звіти управи, вибір нової управи. Після зборів — перекуска. До численної участи запрошує членство — Управа: В. Василенко, гол., О. Гладун, фін. секр., А. Рудзінський, секр.

●FUNERAL DIRECTORS●

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації ,,Свободи"

30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Прошу змінити мою адресу:

,,Свободи" ☐ ,,Українського Тижневика" ☐ ,,Веселки" ☐

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ____
Ім'я і прізвище ____
Адреса ____

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ____
Адреса ____

На зміну адреси проситься
ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00 .
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ ВІД 1-2 ТИЖНІВ